

SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

Geçmişten Günümüze Sayıştay Binaları ve Logoları

Maliye Nezareti
(1862-1865)

Taşhan
(1926)

Darü'l-Fünun Binası
(1865-1867) (1879-1908)

Divan-ı Muhasebat Sarayı
(1926-2002)

Rauf Paşa Konağı
(1885)

Sayıştay Hizmet Binası
(2002-)

İÇİNDEKİLER

I. Genel Bakış	4	III. Denetimde Yeni Yaklaşımlar	18
Sayıştay Tarihçesi.....	4	Bilgisayar Destekli Denetim Teknolojileri (BDDT)	
Bağımsızlık.....	5	Veri Analizi	18
Standartlara Dayalı Denetim Yaklaşımı	5	Denetim Yönetim Programı (SayCAP).....	19
Stratejik Planlama Yaklaşımını Esas Alan Yönetim Yapısı...6		BT Denetimi.....	20
Güçlü Organizasyonel Yapı	7	Denetim Bulgularının Sınıflandırılması	20
Organizasyon Şeması.....	8	Kalite Güvence Sisteminin Geliştirilmesi	21
Sayıştayın Yargı Yetkisi.....	9	Sürekli Gelişime Odaklanan Eğitim Faaliyetleri	21
Paydaşlarla İletişim.....	9	IV. Uluslararası Faaliyetler	24
II. Sayıştayın Görevleri	10	Üyesi Olunan Uluslararası Kuruluşlar	24
Sayıştay Denetimi.....	11	İkili İşbirliği Anlaşmaları	28
Mali Denetim	11	Yabancı Ülke Sayıştaylarına Yönelik	
Uygunluk Denetimi	11	Uluslararası Eğitim Faaliyetleri	29
Konu Denetimi	12	Uluslararası Kuruluşlarca Sağlanan Fonların Denetimi....	30
Performans Bilgisi Denetimi.....	12		
Kamu İşletmelerinin Denetimi	12		
Siyasi Partilerin Mali Denetimi	12		
Raporlama	15		
Genel Uygunluk Bildirimi	15		
Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu	15		
Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu.....	15		
Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu.....	15		
Kalkınma Ajansları Genel Değerlendirme Raporu.....	15		
Sayıştay Yargısı	16		
Görüş Bildirme	16		
Rehberlik	17		

I. Genel Bakış

Sayıştay Tarihçesi

Osmanlı Devleti Öncesi Dönem

Bin yılı aşkın devlet geleneğimiz içinde devlet gelirleri ve harcamalarına ilişkin belge, kayıt düzeni ve muhasebe sistematiği ile buna bağlı olarak gelir ve harcamaların denetimi zaman içinde değişim ve gelişim göstermiştir. Bugünkü sistematiğin oluşumunda Divan-ı Muhasebatın kuruluşu önem arz etmekte olup; Osmanlı Devlet teşkilatının oluşumunda Selçukluların, Selçukluların devlet yapılanmasında ise gerek daha önceki Türk devletlerinin gerekse çağdaşı olan Türk ve İslam devletlerinin etkisi olmuştur.

Osmanlı Devleti Dönemi

Mali istikrarın sağlanması, gelirlerin ve giderlerin kontrol altına alınarak güçlü bir kamu maliyesinin tesisi ve sürdürülmesi yönündeki çalışmalar doğrultusunda batıdaki gelişmelere paralel olarak 29 Mayıs 1862 tarihinde Sultan Abdülaziz Han'ın "İrade-i Seniyye"si ile 29 Mayıs 1862 tarihinde, Sayıştayın bugünkü kurumsal alt yapısını oluşturan Divan-ı Muhasebat kurulmuştur. 1876 Anayasasında yer alarak anayasal bir kuruluş haline gelen Sayıştay, Hazineye tabi kurumların gelir ve giderleri ile muhasebe kayıtlarının ve diğer işlemlerinin yıllık olarak denetlenmesi ve giderlerin harcamadan önce vize edilmesi işlerini yerine getirmeye başlamıştır.

Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte Sayıştay, devlet yapısı içerisinde yerini almış ve sırasıyla 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarına dahil edilmiştir.

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye'de kamu yönetim reformları özellikle 1990'lı yıllarda yoğunlaşarak gündemin en üst sırasına çıkmıştır. İlk olarak 832 sayılı Sayıştay Kanunu'nda 1996 yılında yapılan bir değişiklikle, Sayıştay performans denetimi yapmak üzere yetkilendirilmiştir.

Daha sonra, 2003 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile bütçe dışı fonların kullanımı sonlandırılmış ve devletin tüm gelirleri, harcamaları ve yükümlülükleri bütçe kapsamına dahil edilerek yasal denetimi garanti altına alınmıştır. 2010 yılında kabul edilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile kamu kaynağı kullanılan tüm faaliyetler Sayıştayın denetim kapsamına alınmıştır. Yine aynı Kanunla kamu iktisadi teşebbüslerini denetleyen Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Sayıştay bünyesine dâhil edilerek, dış denetimde ikili yapıya son verilmiştir.

Bağımsızlık

Bağımsızlık, Sayıştayın üst denetim ve yargı kurumu olarak varlığının ve hizmetlerinin tarafsız bir şekilde sunulmasının ön şartı olarak kabul edilir. Denetimlerin dürüst, önyargısız ve tarafsız bir şekilde yapılması ve mesleki etik kurallara uyulması kurumsal güvenilirliğin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu nedenle, Sayıştayın bağımsızlığı kanunla güvence altına alınmıştır.

Sayıştay, tüm operasyonel, işlevsel ve finansal bağımsızlık kriterlerini yerine getirmektedir.

✓ Sayıştay Başkanı ve üyeleri azledilemez; kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye sevk edilemez. Meslek mensupları, hakim ve savcıların sahip olduğu teminatlara sahiptir.

✓ Sayıştay, denetimlerini TBMM adına yapar ve raporlarını Meclis ile birlikte kamuoyuna sunar. Ancak, TBMM ile organik bir bağı yoktur.

✓ Yürüttüğü denetimlerin planlamasını, uygulamasını ve raporlamasını doğrudan kendisi yürütür. Denetim metodolojisini hazırladığı rehberler aracılığıyla kendisi belirler. Sayıştay meslek mensupları denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür.

✓ Sayıştayın bütçesi Hazine ve Maliye Bakanlığının onayına tabi değildir ve TBMM'ye doğrudan gönderilir.

Standartlara Dayalı Denetim Yaklaşımı

Sayıştay Kanunu'na göre, denetimin uluslararası denetim standartlarına uygun olarak ve güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirileceği öngörülmüştür.

✓ Sayıştay denetim rehberleri, INTOSAI Mesleki Bildirimler Çerçevesi (IFPP) (eski adıyla ISSAI Çerçevesi) temel alınarak hazırlanmakta ve güncellenmektedir.

✓ Sayıştay mensuplarının uluslararası denetim standartları konusunda farkındalığının artırılması için INTOSAI standartlarının tamamına yakınının çevirisi yapılarak İngilizce ve Türkçe metinler halinde denetçilerin erişimine sunulmuştur.

✓ Sayıştay yıllık eğitim programının önemli bir kısmı standartların anlaşılmasına yöneliktir. Örneğin 2021 yılı eğitim planında başlıca eğitim konuları arasında denetim ve muhasebe standartları yer almaktadır.

Sayıştay bir taraftan saha çalışmalarını denetim standartlarıyla uyumlu hale getirmeye çalışırken diğer taraftan ilgili INTOSAI çalışma gruplarında görev alarak denetim standartlarının hazırlık çalışmalarına da katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede Sayıştay denetçileri, ISSAI 5510 Afet Riskinin Azaltılmasının Denetimi ve ISSAI 5520 Afetle İlgili Yardımların Denetimi dokümanlarının hazırlık çalışmalarına öncülük etmiştir.

Stratejik Planlama Yaklaşımını Esas Alan Yönetim Yapısı

Modern yönetim teorisine göre, faaliyetlerin etkili ve verimli yürütülebilmesi için kurumların stratejik planlamayı esas alan bir yaklaşımla yönetilmesi gerekmektedir. Sayıştay, 2000 yılından beri stratejik plan hazırlamakta ve faaliyetlerini bu anlayışla yürütmektedir.

2019 yılında yürürlüğe giren yeni Stratejik Plan çerçevesinde, Sayıştayın misyonu “*Kamuda hesap verme sorumluluğu ile mali saydamlığa katkı sağlamak üzere denetim, yargılama ve rehberlik yapmak*” olarak belirlenmiştir.

İç ve dış paydaşların beklentilerine uygun olarak hazırlanan stratejik plana ek olarak beş yıllık denetim stratejisi de hazırlanmıştır. Denetim stratejisi, beş yıllık periyotta uygulanacak denetim faaliyetlerinin önceliklerini ve kapsamını belirlemektedir. Bu öncelikler şu şekilde sıralanmıştır:

✓ Birleşmiş Milletlerin 2030 hedefleri çerçevesinde, ortak ve paralel denetimler yoluyla küresel problemlere küresel çözümler bulmak amacıyla Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı olan INTOSAI'nin ve diğer uluslararası ve bölgesel organizasyonların cesaretlendirdiği ve desteklediği aktif katılım,

✓ Faaliyetlerini uluslararası denetim standartları doğrultusunda uygulamak,

✓ Adil yargılanma hakkının sağlanması adına, yargısal hizmetlerin daha hızlı ve daha verimli bir şekilde verilmesi için çalışmak,

✓ Diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmak.

Güçlü Organizasyonel Yapı

Sayıştayın üst yönetimi Başkan, denetim işlerinden sorumlu bir başkan yardımcısı ve idari işlerden sorumlu bir başkan yardımcısı, başkan yardımcılarının görevlerine yardımcı olmak üzere çalışan 8 bölüm başkanından oluşmaktadır.

Üst Karar Organları

Genel Kurul

Rapor Değerlendirme Kurulu

Temyiz Kurulu

Daireler Kurulu

2021 Yılı Sonu itibarıyla;

Sayıştayın Denetim ve Yargılama fonksiyonlarını yerine getirirken görev alan insan kaynağı yapısı:

1 Başkan

2 Başkan Yardımcısı

8 Bölüm Başkanı

8 Yargılama Dairesinde 8 Daire Başkanı ve 46 Üye

1 Başsavcı ve 10 Savcı

53 Raportör

804 Denetçi

987 Yönetim Mensubu

Toplamda 1920 kişi Sayıştay'da çalışmaktadır.

Sayıştay, kamuda çalışma isteği göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'nin en gözde ve en çok tercih edilen kamu kurumlarından biri olmuştur. Bu gelenek son yıllarda artarak devam etmektedir.

Sayıştay, kendi alanında en yetkin insan kaynağını barındırmayı hedeflemektedir. Sayıştayın yetkin ve nitelikli insan kaynağı, görev ve sorumluluklarının en doğru ve etkin biçimde yerine getirilmesinde kilit öneme sahiptir.

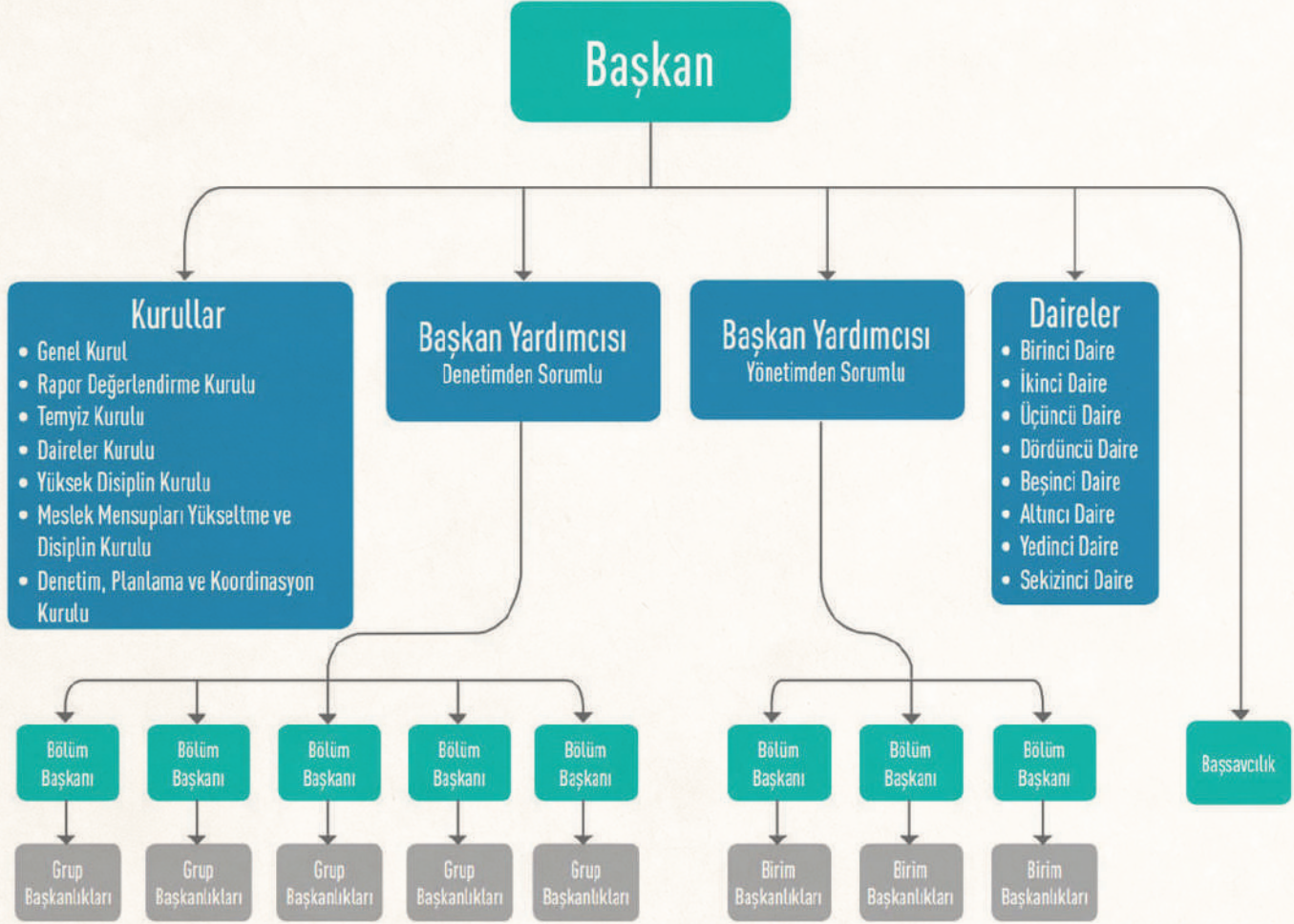
Meslek ve yönetim mensuplarının yaş ortalaması oldukça düşüktür ve bu durum, Sayıştayın gelecekteki etkili ve verimli çalışmalarının en önemli unsuru olacaktır. Genç ve dinamik insan kaynağına sahip olmakla birlikte, Sayıştay bu insan kaynağını verimli bir şekilde kullanmak için gerekli adımları atmaktadır ve sonraki stratejik plan döneminde de bu adımları atmaya devam edecektir.

Meslek ve yönetim mensuplarından;

434 kişi yüksek lisans ve 27 kişi doktora derecesine sahiptir.

ORGANİZASYON ŞEMASI

Sayıştayın Yargı Yetkisi

Yargı yetkisine sahip yüksek denetim kurumu olan Sayıştay, farklı alanlardaki görev ve sorumluluklarını kurullar vasıtasıyla yerine getirmektedir. Bu kurullar sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

Paydaşlarla İletişim

Sayıştayın temel değerlerinden olan “İyi Yönetişim ve Beklentilere Duyarlılık” anlayışı, tüm faaliyetlerinde yerini bulmaktadır. Sayıştay, tüm paydaşlarını kapsayan çok yıllık iletişim stratejisi benimsemektedir.

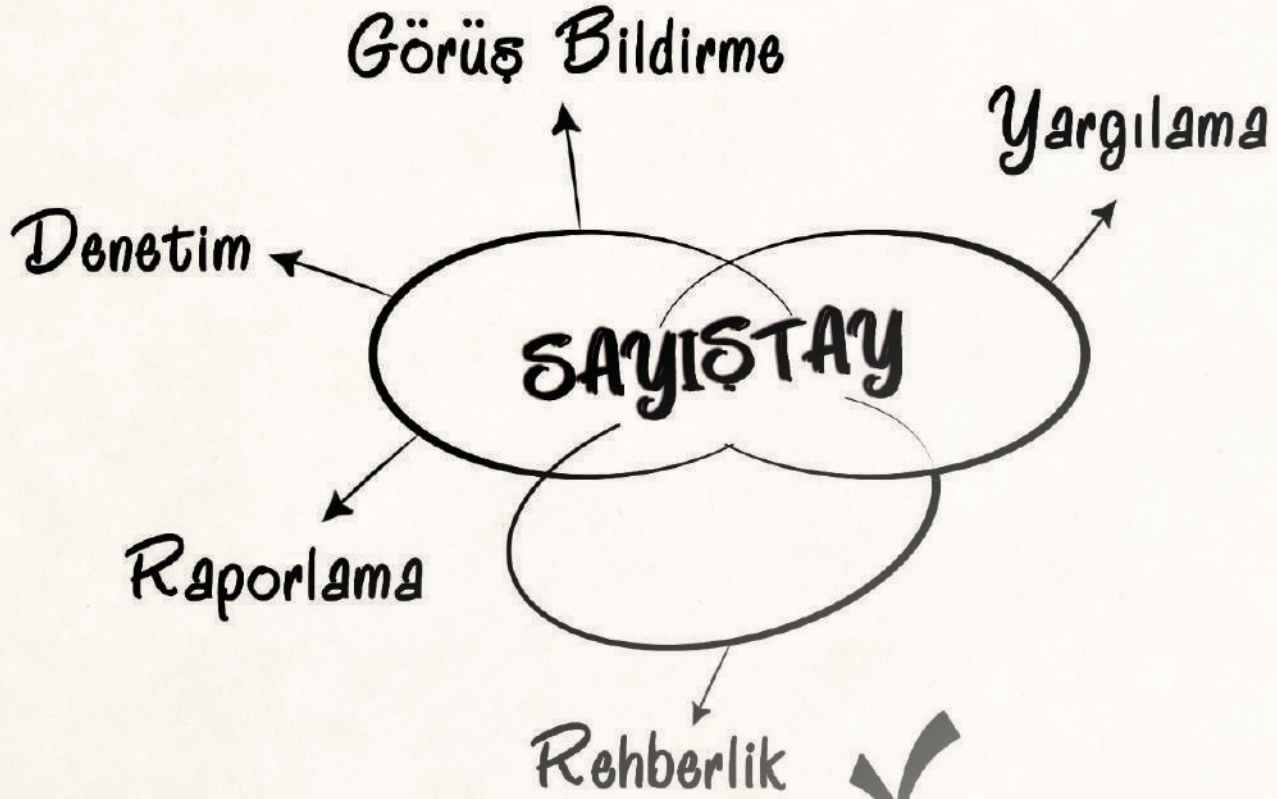
Paydaşlarla iletişim ve işbirliği kapsamında Sayıştay Başkanı TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunu yılda en az iki defa ve gerektiğinde diğer ilgili Komisyonları da Sayıştayın faaliyetleri hakkında bilgilendirmektedir. Bu bilgilendirme aracılığıyla Sayıştay yürüttüğü faaliyetleri ile ilgili en önemli paydaşlarından olan Meclisi haberdar etmektedir.

Mecliste bütçe görüşmeleri sırasında Sayıştay raporları üzerinde en çok durulan hususlardır. Görüşmelerde Sayıştay yönetimi ve denetim ekiplerinden temsilciler hazır bulunmakta ve gerektiğinde görüşmelere katkı sağlamaktadır.

Sayıştay’ın bir diğer önemli paydaşı olan denetlenen kamu idareleri ile de çeşitli mekanizmalar ile görüşülmekte ve onların görüşleri alınmaktadır. Her sene Sayıştayın ev sahipliğinde 100’e yakın denetlenen kamu idaresinin yöneticileri ile bir araya gelinerek denetim başta olmak üzere çeşitli konularda fikir alışverişinde bulunmaktadır.

II. Sayıştayın Görevleri

Kamu sektöründe hesap verebilirliği ve mali şeffaflığı sağlamak adına Sayıştayın 5 ana görevi bulunmaktadır.

Sayıştay Denetimi

Mali Denetim

Kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak, geçerli raporlama çerçevesine göre mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin makul güvence verilmesine yönelik denetimdir.

Denetim Raporlarında

- ✓ Uluslararası denetim standartlarına uygun olarak mali tablolara görüş verilir.
- ✓ Kamu idaresinin ve muhasebe sisteminin kontrol alanı değerlendirilir,
- ✓ Denetimde öne çıkan hususlara-konulara uyum ve mevzuatlara uyum açısından kamu idarelerine önerilerde bulunulur.

Uygunluk Denetimi

Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığı denetlenmektedir.

Genel olarak uygunluk denetimi ile mali denetim birlikte yürütülür ve buna düzenlilik denetimi denir.

Düzenlilik Denetimi Rehberine Göre:

- Kamu idarelerinin hesap, mali işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenir, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması değerlendirilir,
- Denetim uluslararası denetim standartlarına uygun olarak yürütülür.
- Sayıştay ve denetçiler denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür.
- Sayıştaya denetim görevinin planlanması, programlanması ve yürütülmesinde talimat verilemez.
- Denetimler, güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir.
- Kalite güvencesinin sağlanması için, denetimin her aşaması denetim standartlarına, stratejik planlara, denetim programlarına ve mesleki etik kurallarına uygunluğu açısından sürekli gözden geçirilir.
- Yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz.

Konu Denetimi

Sayıştay; kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile mallarını sektör, program, proje ve konu bazında da denetleyebilir. 2021 yılında konu bazlı denetim çalışmaları kapsamında yürütülen ve raporlama aşaması devam eden çalışmalar aşağıda yer almaktadır:

- ✓ Belediyelerde Taşınmaz Yönetimi
- ✓ Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Hazırlık Denetimi
- ✓ Gündemi Çerçevesinde Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Politika ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi
- ✓ Plastik Atık Yönetimi

Performans Bilgisi Denetimi

Sayıştay tarafından yürütülen bir diğer denetim de performans bilgisinin denetimidir. Bu denetim, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde kamu idarelerince belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Performans denetiminin temelini idarelerin üreteceği performans bilgisi oluşturmaktadır. İdarelerin performans bilgisinin incelenmesi sonucu kurumsal performans hakkında ortaya çıkan bulgular performans denetimi aracılığıyla raporlanır.

Kamu İşletmelerinin Denetimi

Sayıştay, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarını denetlemektedir.

Denetlenen kuruluşların yıllık raporları, bilanço, sonuç hesapları ve yönetim kurullarının ibra edilmesi-edilmemesi veya genel görüşmeye sunulmasına esas olacak görüşleri içerecek şekilde hazırlanan raporlar Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun denetimine esas olmak üzere TBMM'ye sunulmaktadır.

Siyasi Partilerin Mali Denetimi

Anayasa Mahkemesince partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım alır. Sayıştay tarafından yapılan değerlendirmeler rapor haline getirilerek Anayasa Mahkemesine gönderilir.

Sayıştay dört başlıkta düzenlenen denetim faaliyetlerini yerine getirirken yıllık denetim programı çerçevesinde hareket eder.

Hangi kamu idarelerinin denetleneceği hazırlanan yıllık denetim programı ile belirlenmektedir. Yıllık denetim programında, denetlenecek kamu idareleri, denetim konuları, uygulanacak denetim türleri ile devam etmekte olan ve o yıl sonuçlanması planlanan denetim faaliyetleri gösterilir.

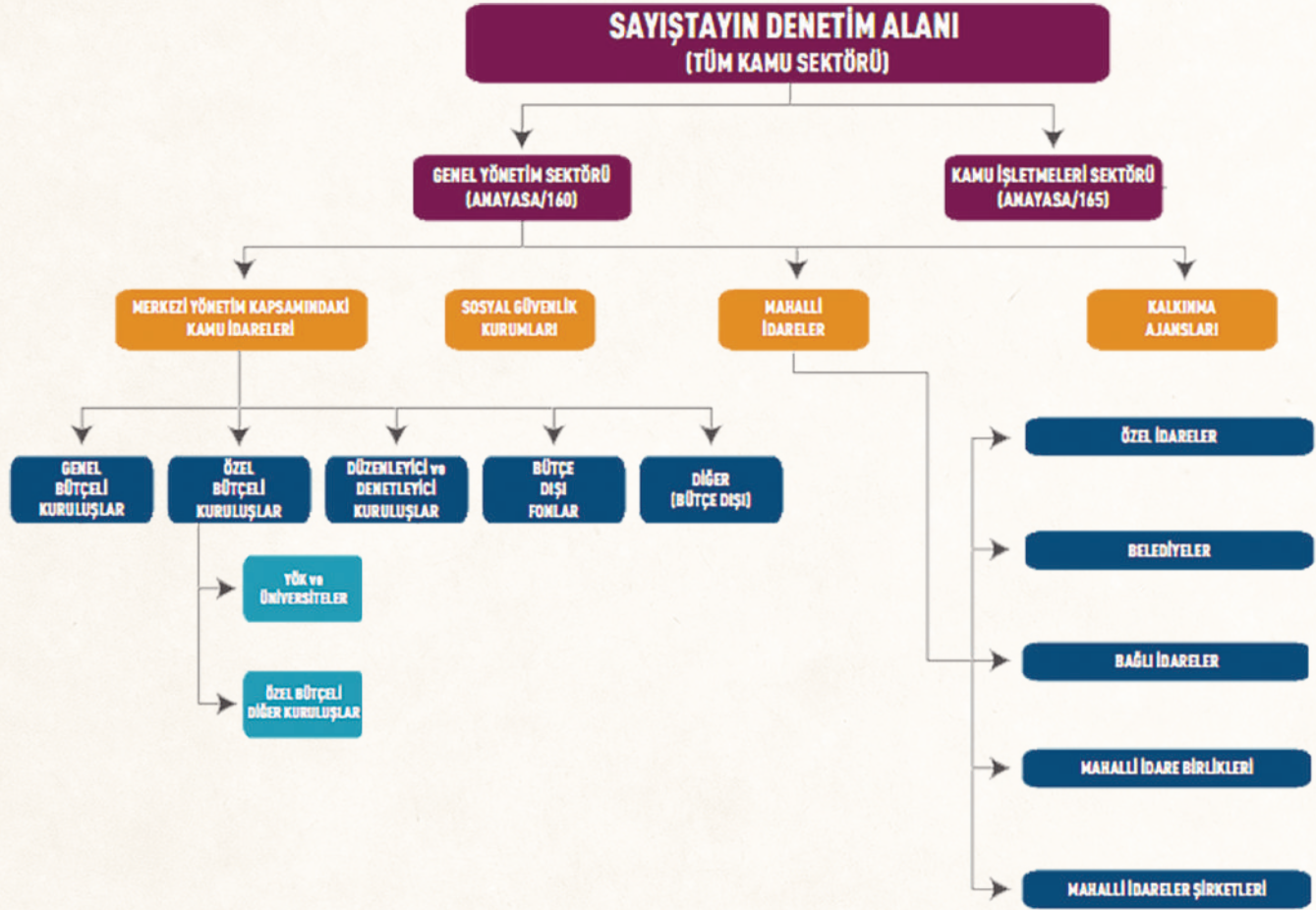
Denetim programı hazırlanırken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

Yıllık denetim programı Meclisin, kamuoyunun ve denetlenen kamu idarelerinin beklentileri ve denetim grup başkanlıklarının, raporlara görüş veren dairelerin görüş ve önerileri de dikkate alınarak ilgili Denetim Destek Grubu tarafından hazırlanan Denetim Stratejisi Belgesi ve risk analizleri doğrultusunda Sayıştay Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanır. Denetim programının hazırlanması tamamen Sayıştayın kontrolünde olan bir süreçtir.

Sayıştay, birkaç istisna dışında tüm kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kaynaklarını denetlemektedir.

Sayıştayı denetim alanı aşağıdaki şema ile özetlenmiştir.

Raporlama

Sayıştay, TBMM'ye her yıl 5 Genel Rapor göndermektedir.

Genel Uygunluk Bildirimi

Kesin hesap kanunu tasarısında yer alan merkezi yönetim bütçe kanunu uygulama sonuçlarının kamu idare hesapları esas alınarak saptanan sonuçlarla karşılaştırılarak, Maliye Bakanlığınca hazırlanan kesin hesap kanun tasarısı ekinde yer alan cetvel ve belgelerin güvenilirliği ve doğruluğunun değerlendirilmesine ilişkin rapordur.

Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu

Kamu idarelerinin denetimleri sonucunda düzenlenen denetim raporlarında önemli görülen veya genellik arz eden konuları, yürütülen denetimlere ilişkin genel bilgileri ve mali konularda belirtilmesi uygun görülen diğer hususları içerecek şekilde hazırlanan rapordur.

Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu

Kamu idareleri tarafından Sayıştaya gönderilen idare faaliyet raporları, Maliye Bakanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Genel Faaliyet Raporu ve İçişleri Bakanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporunda yer alan bilgilerin dış denetim sonuçları dikkate alınarak doğruluk ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi suretiyle hazırlanan rapordur.

Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu

Maliye Bakanlığınca yayımlanan bir yıla ait malî istatistiklerin hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirilmesi sonucu hazırlanan rapordur.

Kalkınma Ajansları Genel Değerlendirme Raporu

Kalkınma ajanslarında yürütülen denetimler sonucunda düzenlenen raporlardan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulmasında fayda görülen ve genellik arz eden konuları, yürütülen denetimlere ilişkin genel bilgileri ve mali konularda belirtilmesi uygun görülen diğer hususları kapsayan rapordur.

2021 yılı denetim programı kapsamında kamu idareleri düzeyinde 537 denetim çalışmasına devam edilmektedir.

2021 Yılı Denetim Programı Kapsamında Yürütülen Denetimler	
Genel Bütçeli İdareler	36
Özel Bütçeli İdareler	135
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	8
Sosyal Güvenlik Kurumları	2
Kalkınma Ajansları	6
Diğer Kamu İdareleri	12
Diğer Kamu Şirketleri	2
Kamu İşletmeleri	110
İl Özel İdareleri	9
Büyükşehir Belediyeleri	30
Büyükşehir Bağlı İdareleri	26
İl Belediyeleri	17
İlçe Belediyeleri	97
Mahallî İdare Şirketleri	39
YİKOB	8
GENEL TOPLAM	537

Sayıştay Yargısı

Sayıştay, bütçe hakkının kullanılmasını temin etmek üzere TBMM adına denetim yapan yargı yetkisini haiz bir yüksek denetim kurumudur.

Denetimler sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin uygunsuzlukların yer aldığı yargılamaya esas raporlar birer hesap mahkemesi olan yargılama dairelerince hükme bağlanır. Sayıştayda 8 yargılama dairesi bulunmaktadır. Dairelerce verilen ilamların son hüküm mercii ise Sayıştay Temyiz Kuruludur. Daire kararlarına karşı temyiz yolu açıktır. Sayıştay Başsavcılığı da yargılama sürecinde yer almaktadır.

Kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında:

- ✓ Mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemlerin varlığı,
- ✓ Mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemden bir kamu zararı oluşması,
- ✓ Bu zararın oluşmasına neden olan kamu görevlilerinin belirlenmesi,
- ✓ Kamu zararının, belirlenen kamu görevlilerinin mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemlerinden kaynaklandığına ilişkin illiyet bağının kurulması halinde, ilgili hesap ve işlemler yargılamaya esas rapor yazılmak üzere sorgu konusu edilir.

Sorgular sorumlu tutulan kamu görevlilerine tebliğ edilerek yasal süresi içinde savunmaları alınır. Alınan savunmalar denetim ekibi tarafından değerlendirildikten sonra, kamu zararı ve sorumluluk konusunda denetim ekibinin kanaatinin devam etmesi durumunda yargılamaya esas rapor düzenlenerek yargılama sürecinin başlatılması amacıyla ilgili yargılama dairesine gönderilir.

Görüş Bildirme

Sayıştay, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konuda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenlemeler hakkında görüş vermektedir. Sayıştay tarafından 2020 yılında belirtilen konular itibarıyla 203, 2021 yılında ise 278 adet görüş verilmiştir.

Rehberlik

Sayıştay, daha iyi bir kamu yönetimi oluşturulması, kamu kuruluşlarının işleyişinin kolaylaştırılması ve kurumsal yapılarının güçlendirilmesi amacıyla üç aşamalı sistematik bir yöntem uygulamaktadır.

1.

Kamu kurumlarının iç kontrol sistemlerinin etkinliği ve mali yönetim ve performans yönetimindeki işleyişleri, Sayıştay tarafından yürütülen denetimler esnasında denetim ekibi tarafından SayCap Denetim Yönetim Programına yüklenen bazı sorulara verilen cevaplar üzerinden değerlendirilir. Böylelikle kamu kurumları, iç kontrol, mali yönetim ve performans yönetimi açısından değerlendirilir.

2.

Sayıştay tarafından ulaşılan bulguların sınıflandırılması kapsamında kamu kurumlarına ilişkin yıllık denetim bulguları detaylı olarak sınıflandırılır ve her bir kamu kurumunun yukarıda bahsi geçen sistemlerdeki eksiklik ve zayıflıkları belirlenir. Bulguların sınıflandırılması Sayıştaya belirli bir kamu kurumunun denetiminde denetçilerin odaklanması gereken alanlar hakkında bilgi verir.

3.

Sayıştay, denetimlerde tespit edilen hususları izler ve gelecek yılın denetim planlarını Őekillendirmek için izlemeden elde edilen verileri kullanır. Bu sistem sayesinde Sayıştay, kamu kurumlarının iç kontrol, mali yönetim ve performans yönetim sistemlerini iyileştirmek için denetimin odağını belirler ve bulguları aracılığıyla bu sistemlerin iyileştirilmesi için eğitimler planlar.

III. Denetimde Yeni Yaklaşımlar

Bilgisayar Destekli Denetim Teknolojileri (BDDT) – Veri Analizi

Son yıllarda, bilgi teknolojileri alanında artan hızda gerçekleşen ilerlemeler neticesinde denetime konu veriler hem yapı hem de miktar olarak değişime uğramıştır. Giderek daha sofistike hale gelen bilgi teknolojisinin (BT) yaygın kullanımı ile sürekli gelişen bir denetim ortamına yanıt vermede önemli bir ilk adım olarak Türk Sayıştay, bilgisayar destekli veri analizi tekniklerinin kullanımının artırılmasına önem vermektedir.

Sayıştayda, geleneksel denetim yaklaşımından, büyük veri ve veri analizini denetimle bütünleştiren bir yönleme geçiş yapılmaktadır. Bilgisayar destekli denetim sistemlerinin geliştirilmesine ve bu teknik ve araçların kullanımının artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Temel amaçlarımız; denetimde etkinliği ve verimliliği artırmak, kaynak kullanımını azaltmak ve iş yükünü hafifletmek, hata ve risklerin erken tespit edilmesi amacıyla analizler geliştirmek, sürekli denetim ve sürekli izleme için otomasyon sağlamaktır. Bu hedefler doğrultusunda, matematik, istatistik, makine öğrenmesi, örüntü tanıma, veri görselleştirme ile veri, metin ve süreç madenciliği gibi birçok alandan gelen teori ve uygulamaların kullanılması öncelikli hedefler arasındadır.

BDDT'ler için Analiz Senaryoları Geliştirilmesi

Denetime tabi kamu idarelerinin mali ve mali olmayan verileri üzerinde çalışan ve hata ve risk kontrolleri gerçekleştiren analizler geliştirilmiştir. Ayrıca verilerin tamlığı ve doğruluğunun test edilmesine yönelik analizler hazırlanmıştır.

Bu analizler vasıtasıyla veriler, önceden tanımlanmış parametrelere uygunluk açısından periyodik ve/veya anlık olarak gözden geçirilmekte ve denetimlere otomasyon ve standardizasyon getirilmektedir.

Denetçiler, analiz sonuçlarına Sayıştay Veri Analizi Sistemi (VERA) üzerinden güvenli bağlantı ile erişebilmektedir. VERA'nın kullanıcı dostu ve esnek tasarımı, denetçilerin mevcut analizleri detaylandırmasını veya bunları farklı analizler hazırlamak için temel almasını mümkün kılmaktadır. Aynı zamanda denetçiler denetledikleri kurumların yapısına ve tabi olduğu mevzuata göre yeni orijinal senaryolar da tasarlayabilmektedir.

Denetlenen Kurumlardan Veri Toplanması

Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin verileri ve diğer mali bilgileri, "Birleşik Kamu Mali Yönetimi Sistemi" aracılığıyla tutulmakta ve güvenli bir veri tabanı bağlantısı üzerinden elektronik olarak alınmaktadır. Mahalli idarelerin verileri ise "Belediye Veri Alma Sistemi (BVAS)" aracılığıyla Sayıştaya iletilmektedir.

Risk Değerlendirme Sistemi

Mahalli idare yönetimlerine ilişkin mevcut riskleri, yıllık denetim programlama/ planlama sürecinden önce tespit ederek idareye raporlayan ve denetim stratejisinin belirlenmesinde kilit rol oynayan merkezi bir veri işleme fonksiyonu geliştirilmiştir.

Bu sistemle yerel yönetimler; bütçe büyüklükleri, yatırımları, gelirleri, giderleri, işlem hacimleri, harcama büyüklükleri ve demografik yapıları dikkate alınarak değerlendirilmekte, risk profillerine göre derecelendirilmekte ve sınıflandırılmaktadır. Değerlendirme sonuçları, yıllık denetim planları hazırlanmadan önce idare tarafından kullanılmaktadır.

Örnekleme

Mali denetiminin amacı, mali tablolara ilişkin makul bir güvenceye dayanan bir denetim görüşüne ulaşmaktır. Ancak denetime tabi verilerin çok büyük miktarlarda ve karmaşık olması nedeniyle, bir denetim dönemi içerisinde tüm işlemleri, muhasebe kayıtlarını ve ilgili belgeleri incelemek ekonomik olarak mümkün olmamaktadır. Bu nedenle örnekleme metodolojisinin kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Denetim yazılımları ile hesap bakiyelerinin veya işlemlerin yüzde 100'ü üzerinde birçok test yapılması mümkün olsa dahi varlıkların fiziksel muayenesi, sorgulama veya karmaşık sözleşmelerin analizi gibi belirli prosedürler için, örnekleme uygulaması zorunluluk arz etmektedir.

Örnekleme uygulamalarında manuel yaklaşımın uygulanmasının getirebileceği hata risklerini ortadan kaldırmak, denetçinin çeşitli hesaplardaki önemli yanlışlık risklerini değerlendirme yeteneğini artırmak ve kaynak kullanımını optimize etmek için VERA üzerinde çalışan bir örnekleme modülü tasarlanmıştır. Bu kapsamda; işlem birimine dayalı örnekleme, tabakalı örnekleme ve para birimine dayalı örnekleme olmak üzere 3 tür istatistikî örnekleme analizi denetçilerin kullanımına sunulmuştur.

Denetim Yönetim Programı (SayCAP)

Tüm denetim ekipleri, uluslararası standartlar doğrultusunda denetim süreçlerinin planlanması, yürütülmesi, belgelendirilmesi ve yönetilmesi için SayCAP Programını (Bilgisayar Destekli Program) kullanmaktadır.

SayCAP; raporlama, rehberlik, iletişim, kalite kontrol, arşivleme, bilgi kaynaklarına erişim, onay, dokümantasyon, yönetimde kullanılacak risk değerlendirmesine dayalı planlama ve denetim süreçlerinin raporlanması gibi ihtiyaçları karşılamak için geliştirilmiştir.

Denetim ekipleri, tüm denetim süreçlerinde SayCAP araçlarından faydalanmaktadır. Çalışma kâğıtları sistemde tutulmakta ve denetim planı, program ve raporlar gibi unsurlar kolaylıkla izlenebilmektedir.

SayCAP Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu kararları ve denetim rehberlerindeki değişiklikler doğrultusunda sürekli olarak güncellenip geliştirilmektedir.

Program kapsamında denetim ekiplerinin uzaktan erişim olanağı da bulunmaktadır. SayCAP, denetim süreçlerinin uluslararası denetim standartları ve denetim rehberleri doğrultusunda uygulanması ve belgelendirilmesini garanti eden bir sistemdir.

BT Denetimi

Bilgi teknolojilerinin (BT) yaygın kullanımı, yönetsel süreçleri ve iç kontrol ortamının doğasını kaçınılmaz olarak değiştirmiştir. Bu değişimin denetim üzerindeki etkisinin farkında olan Sayıştay, BT denetimine özel bir önem atfetmektedir.

Sayıştay, ilk BT denetimini, denetlenen kamu idareleri tarafından sunulan verilerin bütünlük ve güvenilirliğine ilişkin güvence elde etmek amacıyla 2002 yılında gerçekleştirmiştir.

İzleyen dönemde, BT denetimi metodolojisine ilişkin çalışmalar başlatılmış ve risk-odaklı denetim yaklaşımını benimseyen Sayıştay Bilişim Sistemleri Denetimi Rehberi hazırlanmıştır.

Sayıştayda BT denetimlerini yürütmek ve ihtiyaç duyulması halinde diğer denetim ekiplerine BT denetimi alanında destek vermek ile görevli olan bir denetimi grubu bulunmaktadır.

Sayıştay BT denetimlerini düzenlilik denetimleri kapsamında veya müstakil olarak yürütmektedir.

Düzenlilikdenetimlerinin bir parçası olarak yürütülen BT denetimlerinin odak noktası, muhasebe verileri ve mali tablolar üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olan bilişim sistemleridir ve bu kapsamda denetçilerin ilgilendiği ana husus söz konusu sistemlerin güvenlik ve güvenilirliğine ilişkin BT kontrolleridir. Bu amaçla, temel düzeyde BT kontrollerinin değerlendirilmesine yönelik bir kontrol seti Sayıştay Düzenlilik Denetimi Rehberinde yer almaktadır ve düzenlilik denetimlerinde uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra, gerekli görülmesi halinde, düzenlilik denetimlerinde BT denetçileri tarafından kapsamlı BT denetimi faaliyetleri de yürütülmektedir.

Sayıştay'da BT denetçileri tarafından müstakil olarak yürütülen BT denetimlerinde ise, kamu kurumlarının ve/veya belirlenen bilişim sistemlerinin/projelerinin güvenliği, verimliliği ve etkililiğinin değerlendirilmesine yönelik kontroller ön plana alınmaktadır.

Sayıştay, denetçileri için eğitimler düzenlemek ve BT denetimlerinde uzmanların çalışmalarından faydalanmak amacıyla çeşitli kuruluşlarla uzun süredir işbirliği yapmakta ve BT denetimi kapasitesini güçlendirmektedir.

Denetim Bulgularının Sınıflandırılması

Sayıştay, denetimleri iyileştirmek için yıllık olarak denetim bulgularının sınıflandırılması üzerinde çalışmaktadır. Bu bağlamda her yıl denetim raporlarındaki tüm bulgular (aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere) belirli kriterlere göre sınıflandırılır ve sonraki yıl denetimlerinde kullanılmak üzere özel bir bilgi sistemi üzerinden denetçilere sunulmaktadır.

Bu sistemin amaçları şunlardır:

- ✓ Raporlamanın kalitesini artırmak,
- ✓ Denetim stratejisi geliştirmek,
- ✓ Kamu kurumları, parlamento ve diğer paydaşlarla iletişimi güçlendirmek,
- ✓ Kamu kuruluşlarının denetim bulgularını yerine getirme düzeylerini artırmak.

Bulgu Sayıları	2018	2019	2020
Mali Denetim Bulguları	3591	2618	2531
Uygunluk Denetimi Bulguları	3540	3669	3271
Kamu Şirketleri Denetim Bulguları	725	567	595

Kalite Güvence Sisteminin Geliştirilmesi

Denetimlerde kalitenin sağlanması amacıyla iki aşamalı bir kalite kontrol sistemi kurulmuştur. Bu sistemin ilk aşaması, denetim devam ederken, denetim raporu nihai haline ulaşmadan yapılan kalite kontrol çalışmalarıdır. Bu kalite kontrol çalışmalarında sırasıyla ekip başkanı, grup başkanı, rapor değerlendirme komisyonu, yargılama daireleri ve Rapor Değerlendirme Kurulu görevlidir. Kalite kontrol sisteminin ikinci aşaması ise kalite güvence çalışmalarıdır. Kalite güvence çalışmaları, kalite kontrol süreçlerinin etkinliğini ve tamamlanmış denetimlerin denetim rehberine uygunluğunu değerlendirmek ve gerekli kapasite geliştirme çalışmalarını belirleyebilmek amacıyla gerçekleştirilir.

Sürekli Gelişime Odaklanan Eğitim Faaliyetleri

Sayıştay, gerek kendi iç bünyesinde gerekse Türk kamu yönetimindeki diğer kamu idarelerinde ve diğer Yüksek Denetim Kurumlarında kurumsal kapasitenin artırılması ve çalışanların mesleki bilgi ve yetkinliklerinin geliştirilmesi için kurum içi, kurum dışı ve uluslararası eğitim faaliyetleri düzenlemektedir. Sayıştayın Ankara'da çok yönlü bir eğitim tesisi de bulunmaktadır.

Mensuplarına Yönelik Eğitim Faaliyetleri

Kurum içi eğitim faaliyetleri tüm Sayıştay çalışanlarının kişisel ve mesleki gelişimlerinin sağlanması yönelik olarak; yenilikçi ve sürekli bir yaklaşımla yürütülmektedir.

Bu kapsamda hizmet içi eğitim faaliyetleri kapsamında; kişisel gelişim, düşünme ve muhakeme teorisi, psikoloji, etik, denetim standartları, muhasebe, mali tablolar analizi, hesap yargısı, kamu-özel işbirliği, bilgisayar destekli denetim teknikleri, siber güvenlik vb. konularında eğitimler ve konferanslar düzenlenmektedir.

Denetçilere yönelik kurum içi eğitim faaliyetleri kapsamında her bir denetçinin mesleki ve diğer alanlardaki bilgi birikiminin artırılması amaçlarıyla yıllık 49 saat/kredi alması sistemi uygulanmaktadır.

Kamu İdarelerine Yönelik Eğitim Faaliyetleri

Türk kamu yönetiminde görevli kamu idarelerinin talebi üzerine, Sayıştayın görev alanına giren konularda söz konusu kamu idarelerine yönelik eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2018 yılı içerisinde 402019 yılı içinde 53 2020 içerisinde 93 meslek mensubu ve 2021 yılında 24 meslek mensubu görevlendirilmiştir. Bu eğitimler aracılığıyla bir taraftan kamu idarelerinin kapasitelerinin geliştirilmesine katkıda bulunmakta diğer taraftan Sayıştayın en önemli paydaşlarından olan kamu idareleri ile güçlü bir iletişim kurulması imkanı sağlanmaktadır.

Eğitimler kapsamında aşağıdaki konularda kamu kurumlarına rehberlik sağlanmıştır:

- ✓ Kamu İhale Mevzuatı
- ✓ Taşınır ve Taşınmaz Yönetimi
- ✓ Gelir Yönetimi
- ✓ Borçlanma
- ✓ Personel Mevzuatı
- ✓ Giderlere İlişkin Çeşitli Usul ve Esaslar
- ✓ Mali Denetim
- ✓ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu
- ✓ Sayıştay Raporlarındaki Bulgular
- ✓ Belediye Şirketlerinin Yasal Statüsü
- ✓ Kamu Zararı ve Sorumluluk
- ✓ Sosyal Tesisler Muhasebe Sistemi
- ✓ Kamu Harcama Hukuku
- ✓ İç Denetim

2020 yılında Başkanlığımız ile Türkiye Belediyeler Birliği arasında 3 yıllık süre için ortak eğitim programlarına ilişkin protokol imzalanmış, Protokol kapsamında; Sayıştay mensuplarınca, belediyeler, bağlı idareler ve bu idarelerin iştiraklerinin yönetici, teknik ve idari personeli ile seçilmiş mensuplarına yönelik olarak kamu kaynaklarının etkin, verimli, ekonomik ve hukuka uygun olarak kullanılmasının sağlanması amacıyla ve sözleşme süresince devam edecek eğitimlerin ilk dönemi 25.11.2020 – 09.04.2021 tarihleri arasında düzenlenmiştir, 23 konu başlığı altında 28 eğitim düzenlenmiş olup, bu eğitimlere şimdiye kadar toplam 33368 belediye personeli katılmıştır.

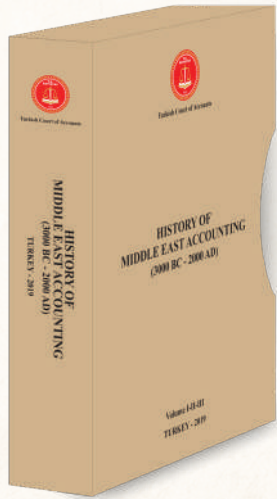
Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan protokol çerçevesinde Sayıştay mensuplarınca 11-22 Ekim 2021 tarihleri arasında; Sayıştayın Denetim Yaklaşımı, Kamu Görevlilerinin Mali Sorumluluğu, Taşınır Mevzuatı, Kamu İhale Mevzuatı, Personel Mevzuatı, Performans ve İç Kontrol Sistemi ve Sayıştay Denetimi konularında toplam 3500 Hazine ve Maliye Bakanlığı personeline eğitimler düzenlenmiştir.

Sayıştay Dergisi ve Kitap Basım Faaliyetleri

Sayıştay mensuplarının, akademisyenlerin, kamu kurumları yönetici ve uzmanlarının ağırlıklı olarak yer aldığı, denetim, yönetim ve yargı başta olmak üzere, sosyal bilimler alanındaki mesleki ve akademik çalışmalara yer verilen, üç aylık periyodlarla çıkarılan ulusal hakemli 'Sayıştay Dergisi' yayımlanmaktadır.

Sayıştay ayrıca mensupları ile kurum dışından akademisyenler başta olmak üzere denetim ve muhasebe alanında faaliyet gösteren çeşitli STK'ların kitaplarını da basarak yayına kazandırmaktadır. Bu kapsamda son yıllarda basılan kitaplar aşağıda yer almaktadır.

- ✓ Ortadoğu Muhasebe Tarihi
- ✓ Yüksek Denetim Kurumlarının Kurumsal Yapısı ve Mali Performans
- ✓ Sayıştay Hesap Yargısı
- ✓ Etik ve Etik Kurallar

IV. Uluslararası Faaliyetler

Üyesi Olunan Uluslararası Kuruluşlar

Sayıştay, Yüksek Denetim Kurumlarının oluşturduğu uluslararası ve bölgesel organizasyonlar ile sıkı bir işbirliği içindedir.

Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı
(INTOSAI)

Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı
(EUROSAI)

Asya Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı
(ASOSAI)

Ekonomik İşbirliği Örgütü Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı
(ECOSAI)

Sayıştay aşağıda belirtilen uluslararası kuruluşlarda yönetim kurulu üyeliği görevlerini yürütmektedir;

- ✓ EUROSAT Yönetim Kurulu Üyeliği (2021-2024)
- ✓ ASOSAI Yönetim Kurulu Üyeliği (2021- 2024)
- ✓ ECOSAI Yönetim Kurulu Üyeliği (2019-2022)

Sayıştay, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı'nın (INTOSAI) Avrupa bölgesel teşkilatı olan, üyeleri arasındaki mesleki dayanışmayı destekleyerek kamu sektörü denetimi ve kamu mali yönetimini güçlendirmeyi misyon edinen ve üye sayısı 51 olan Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı'nın (EUROSAI) 1990 yılında kuruluş bildirisini imzalayan yüksek denetim kurumları arasındadır.

Türk Sayıştayı, EUROSAI'nin 2017-2021 dönem başkanlığını yürütmüş olup, görevine 2021-2024 döneminde Çekya (EUROSAI Başkanı 2021-2024), İsrail, Polonya, İspanya (Daimi EUROSAI Sekreteryası), Birleşik Krallık, Letonya ve Litvanya Sayıştayları ile birlikte EUROSAI Yönetim Kurulunun 8 üyesinden biri olarak devam etmektedir.

EUROSAI bünyesinde pek çok Proje Grubunda aktif olarak yer alan Sayıştay; Çevre Denetimi, Afet Denetimi ve Bilişim Teknolojileri Çalışma Gruplarında, Etik Network bünyesinde ve Belediye Denetimi Görev Gücünde temsil edilmektedir.

Sayıştay, 2021 yılı Eylül ayında, yeni dönem ASOSAI Başkanlığını stlenen Tayland Sayıştayının ev sahipliğinde online olarak yapılan 15. Genel Kurul toplantısında, ASOSAI'nin yeniden Yönetim Kurulu yesi olarak seçilmiş olup, söz konusu görevini 2021-2024 yılları arasında devam ettirecektir.

Sayıştay ayrıca ASOSAI'nin çeşitli çalışma gruplarına ve araştırma projelerine aktif katılım sağlamaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) denetimi temalı

12. ASOSAI Araştırma Projesinin katılımcılarından biri olan Sayıştay, ASOSAI bünyesinde 2030 yılına kadar Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) ile ilgili tüm proje ve faaliyetleri üstlenecek olan alt çalışma grubuna ye olmuştur.

Son olarak Sayıştay, yönetim kurulu yeliği ile beraber ASOSAI bünyesinde oluşturulan Kriz Yönetimi alışma Grubuna ve ASOSAI Düzenlemelerinin Araştırılması Görev Gücüne katılmıştır.

Sayıştay 1994 yılında kurucu olarak katıldığı ilk genel kuruldan itibaren, ECOSAI bünyesinde birçok faaliyeti Türkiye’de gerçekleştirmekle birlikte her yıl çeşitli ülkelerde düzenlenen yönetim kuruluna, genel kurula, sempozyumlara ve eğitim çalıştaylarına iştirak etmektedir.

Sayıştay tarafından 21-23 Ekim 2019 tarihlerinde 8. ECOSAI Genel Kurulu ile 8. ECOSAI Sempozyumu düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıda ECOSAI Yönetim Kurulu Başkanlığı Kazakistan Sayıştayına devredilmiştir. Aynı toplantıda Türk Sayıştayı 2019-2022 yılları için ECOSAI Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilirken; Belarus, Filistin, Katar ve Kuveyt Sayıştayları da ‘Gözlemci Sayıştay’ statüsüne kavuşmuşlardır.

Yargı Forumu

Sayıştay, yargı yetkisine sahip Sayıştayların oluşturduğu Yargı Forumunun üyesidir. Yargı yetkisi olan Sayıştaylar ile yakın işbirliği sürdürülmektedir.

İkili İşbirliği Anlaşmaları

İkili işbirliği kapsamında, 29 Sayıştay ve 5 uluslararası kuruluş ile işbirliğini geliştirmeye yönelik mutabakat zaptı imzalanmıştır. Mutabakat zabitleri kapsamında yürütülen faaliyetler karşılıklı bilgi paylaşımı ve uluslararası eğitim çalışmalarının kaynağını oluşturmaktadır. Doğu ile Batı arasında bir köprü konumunda olan Türkiye'nin dış denetim kurumu olan Sayıştay, ülkesinin genel politikasına uygun olarak yüksek denetim dünyasında da bu köprü görevini yerine getirmektedir.

ÜLKE	TARİH	
	Afganistan	2014
	Arnavutluk	2012
	Azerbaycan	2005
	Bangladeş	2021
	Birleşik Arap Emirlikleri	2013
	Bulgaristan	2004
	Cezayir	2001
	Çin	2019
	Filistin	2016
	Fransa	2014
	Irak	2021
	İran	2012
	Kamerun	2014
	Katar	2016
	Kazakistan	2011

ÜLKE	TARİH	
	Kırgızistan	2010
	KKTC	2010
	Kore Cumhuriyeti	2019
	Kosova	2018
	Krakow Deklerasyonu	2017
	Kuveyt	2018
	Letonya	2014
	Libya	2020
	Makedonya	2018
	Moldova	2018
	Pakistan	2016
	Polonya	2018
	Romanya	2015
	Rusya	2017
	NATO ULUSLARARASI DENETÇİLER KURULU (NATO-IBAN)	2014
	INTOSAI GELİŞTİRME GİRİŞİMİ (IDI)	2015
	INTOSAI GELİŞTİRME GİRİŞİMİ (IDI)	2021
	SESRIC	2019
	UNHCR	2018
	UNICEF	2017
	UNHCR	2018
	UNICEF	2017

Yabancı Ülke Sayıştaylarına Yönelik Uluslararası Eğitim Faaliyetleri

Derin tarihi birikimi ile Sayıştay uluslararası alanda diğer Yüksek Denetim Kurumlarına eğitimler düzenleyerek katkıda bulunmayı sağlamak üzere bir yapı oluşturmuştur. Bu kapsamda, alanında yetkin denetçilerden oluşan ekibiyle aşağıdaki alanlarda eğitimler verilmektedir.

- ✓ Mali denetim
- ✓ Performans denetimi
- ✓ Uluslararası denetim ve raporlama standartları ve Yüksek Denetim Kurumları Uygulamaları
- ✓ Kamu işletmelerinin denetimi
- ✓ Bilgisayar destekli denetim teknikleri
- ✓ BT denetimi

Söz konusu programlar kapsamında 2021 yılında düzenlenen bazı eğitimler aşağıda yer almaktadır:

22 Mart-02 Nisan 2021	29 Kasım-24 Aralık 2021	20-23 Aralık 2021	05 Temmuz-09 Temmuz 2021
Bilişim Sistemleri (IT) Denetimi Eğitimi Romanya Sayıştayı Ankara	Performans Denetimi Eğitimi Bangladeş Sayıştayı Ankara	Mali Denetim Eğitimi Kırgızistan Sayıştayı Ankara	Mali Denetim Standartları Eğitimi KKTC Sayıştayı Ankara
<ul style="list-style-type: none"> ✓ IT Denetimi Teorisi ✓ IT Denetimi Standartları ve Prosedürleri ✓ Sayıştayın IT Denetimi Uygulamaları ✓ Örnek Olay Çalışmaları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Performans Denetiminin Tanımı ve Hedefleri ✓ Performans Denetiminin Temel Prensipleri ✓ Performans Denetimi Standartları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mali Denetimde Risk Yönetimi ✓ Risklerin Tanınması Denetim Prosedürlerinin Tasarlanması ve Uygulanması ✓ Mali Denetimde Denetim Kanıtının Elde Edilmesi ve Belgelenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uluslararası Denetim Standartları ✓ Denetim Öncesi Faaliyetler ✓ Mali Denetime Giriş ✓ Mali Denetimde Planlama ✓ Mali Denetimde Uygulama ✓ Mali denetimde Tamamlama ve Gözden Geçirme, Raporlama ve İzleme

Uluslararası Kuruluşlarca Sağlanan Fonların Denetimi

UNICEF Tarafından Türk Kamu İdarelerine Sağlanan Fonların Denetimi

Sayıştay Başkanlığı ile UNICEF Türkiye Ofisi arasında; denetiminin yapılmasına ilişkin işbirliği protokolü 17.04.2017 tarihinde imzalanmıştır. Protokol çerçevesinde gerçekleştirilen denetimlerde, UNICEF tarafından aktarılan fonlardan yapılan harcamaların; UNICEF ile kamu kurumunun imzaladığı ortaklık sözleşmesi ile yıllık planlar veya program belgelerinde belirtilen amaçlara uygun olup olmadığının tespit edilmesi ve aktarılan kaynaklar ile bu kaynaklardan yapılan harcamalara ilişkin mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği konusunda görüş bildirilmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, 2017 yılında başlayan denetim sürecinin dördüncü yılına girilmiş olup, 2021 senesinde 11 kamu idaresinin kullandığı fonun denetimi gerçekleştirilmiş ve raporlama faaliyetleri yürütülmüştür. İlgili Protokol çerçevesinde 2022 yılında da UNICEF tarafından sağlanan fonları kullanan on kamu idaresinde denetim planlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Tarafından Kamu İdarelerine Sağlanan Fonların Denetimi

Sayıştay ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) arasında 17.04.2019 tarihinde UNHCR tarafından kamu idarelerine sağlanan fonların denetimine ilişkin işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Protokol çerçevesinde gerçekleştirilen denetimlerde, UNHCR tarafından aktarılan fonlardan yapılan harcamaların; UNHCR ile kamu kurumunun imzaladığı işbirliği sözleşmesi ile yıllık planlar veya program belgelerinde belirtilen amaçlara uygun olup olmadığının tespit edilmesi ve aktarılan kaynaklar ile bu kaynaklardan yapılan harcamalara ilişkin mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği konusunda görüş bildirilmesi amaçlanmıştır.

Protokol kapsamında 2019 ve 2020 yıllarında UNHCR tarafından önemli miktarda kaynak alan kamu idarelerinde denetimler gerçekleştirilmiş olup denetim sonuçları raporlanarak başkanlığa sunulmuştur. 2021 yılında ise UNHCR tarafından aktarılan fonları kullanan 3 kamu idaresinde denetimler gerçekleştirilmiştir.